

Jaarverslag 2025

**Braille Autoriteit
voor de Nederlandse Taal**

⠠⠠ Braille
⠠⠠ Autoriteit

contactadres:

Postbus 97603 – 2509 GA – Den Haag

tel: +31 70 2629294 | e-mail: contact@braille-autoriteit.org

IBAN NL52 ABNA 0523 6386 04 t.n.v. De Taalunie – Braille-Autoriteit

Inhoudsopgave:

1. Inleiding
2. Convenanthouders
3. Bijeenkomsten Besluitvormend Comité
4. Activiteiten en ontwikkelingen
5. Voorgang standaardisering via werkgroepen
6. PR & Communicatie
7. Financiën
 - 7.1 Ontvangsten en uitgaven in 2025
 - 7.2 Saldo
8. Tot slot

1 Inleiding

De organisaties die in Nederland en Vlaanderen betrokken zijn bij het lezen, produceren en onderwijzen van braille werken samen in de Braille Autoriteit. Deze organisaties (convenanthouders) willen werken aan heldere en toekomstbestendige standaarden en richtlijnen op het gebied van braille, zodat de kwaliteit van alle taaluitingen in braille wordt verbeterd.

Specifieke doelstellingen van de Braille-Autoriteit:

- a. Het ontwikkelen en vastleggen van braillestandaarden
- b. Het uitbrengen van een braillekeurmerk met een bijbehorende kwaliteitsmonitor
- c. Het verspreiden van de kennis over het brailleschrift in al zijn aspecten
- d. Het waarborgen van de betrokkenheid van de braillegebruikers.

Het Besluitvormend Comité (BC) voert de besturing en verdere ontwikkeling van de Braille Autoriteit uit. Het BC heeft het mandaat om namens convenanthouders besluiten te nemen en in operationele zaken op te treden als de Braille Autoriteit. In dit document doet het BC verslag van de voortgang en activiteiten in 2025.

2 Convenanthouders

Op 12 december 2017 is te Brussel het Convenant voor de Braille Autoriteit voor de Nederlandse Taal getekend. Via een addendum is de samenwerking binnen dit convenant verlengd voor de periode 2022 tot en met 2024. In 2024 en 2025 besprak het Besluitvormend Comité hoe we de samenwerking vanaf 2025 compact en doeltreffend kunnen voortzetten. Dat proces is nog niet afgerond.

Er zijn sinds de ondertekening van het convenant in 2017 een aantal organisaties van naam gewijzigd, afgesplitst of opgeheven. In 2025 zijn de volgende organisaties convenanthouders (sinds 2022 ongewijzigd):

Namens de belangenorganisaties en gebruikersverenigingen

Brailleliga

Symfoon Vlaams blinden- en slechtziendenplatform

VEBES, Vereniging van Blinden en Slechtzienden,

Vlaams Oogfonds

Oogvereniging Nederland

Vereniging Onbeperkt Lezen

Nationale Stichting voor Blinden en Slechtzienden in Suriname (NSBS)

Namens de Bibliotheken en Dienstverleners

Luisterpuntbibliotheek vzw

Bibliotheekservice Passend Lezen

Namens het Onderwijs en Revalidatie

Centrum Ganspoel

Koninklijk Instituut Woluwe

Bartiméus

Koninklijke Visio

Namens de Productiecentra

Blindenzorg Licht en Liefde

Kamelego

Transkript

CBB

Dedicon

Algemeen

Taalunie

Partners van de Braille-Autoriteit

Het Besluitvormend Comité vindt het, met name bij het ontwikkelen en vaststellen van standaarden en richtlijnen voor het 8-punts braille, essentieel dat ook hulpmiddelenleveranciers zijn betrokken. In het convenant is omschreven dat voor werkgroepen naast convenanthouders ook deskundigen van daarbuiten kunnen participeren. Het Besluitvormend Comité is van mening dat er commitment moet zijn met de Braille Autoriteit en heeft daartoe het begrip “partner van de Braille Autoriteit” geïntroduceerd.

De volgende organisaties hebben zich als partner aangesloten bij de Braille Autoriteit:

Babbage te Roosendaal (NL) - partner sinds 2019

Vispero te Barendrecht (NL) - partner sinds 2019

Integra te Heverlee (B) - partner sinds 2019

Sensotec - partner sinds 2019

Na 2019 hebben zich geen nieuwe partners meer aangemeld.

3 Bijeenkomsten Besluitvormend Comité

Het Besluitvormend Comité had in 2025 de volgende samenstelling:

- Bart Simons (Vebes), namens de Vlaamse braillegebruikers, voorzitter
- Monique Oudshoorn (Vereniging Onbeperkt Lezen) namens de Nederlandse braillegebruikers, secretaris
- Marcel Janssen (Visio) namens de Nederlandse onderwijsinstellingen, penningmeester
- Karin Samson (K.I.Woluwe) namens de Vlaamse onderwijsinstellingen
- Andrea Haklander (CBB) namens de Nederlandse producenten
- Pieter Verstraete (Blindenzorg Licht en Liefde) namens de Vlaamse producenten
- Catia Cucchiarini (Taalunie)

De (administratieve) ondersteuning is ook in 2025 ondergebracht bij Onbeperkt Lezen. Onbeperkt Lezen brengt hiervoor geen kosten in rekening.

Het Besluitvormend Comité is in 2025 vier keer bijeen geweest. Dat zijn drie online bijeenkomsten op 28 maart, 20 juni en 3 oktober. Op 25 november is het Comité fysiek bijeengekomen te Antwerpen.

4 Activiteiten en ontwikkelingen

Het jaar 2025 had qua activiteiten een rustig verloop. Belangrijkste onderwerp was de afronding van het in november 2024 georganiseerde Braillesymposium en financiële en praktische ondersteuning van de workshop "Braille Music for Us" op donderdag 5 juni bij Visio Breda.

Er liepen dit jaar geen trajecten voor actualisatie van standaarden.

4.1 Activiteiten

Bijeenkomsten over braille:

- Opstellen memorandum als uitkomst van het Braillesymposium.
- Bezoek aan de Internationale Tactile Reading Conference begin juni te Amsterdam.
- Bijwonen slotdag Braille Challenge te Amersfoort op 15 november 2025.

4.2 Ontwikkelingen

De ontwikkelingen bij het Europees CEN-traject van werkgroep “tactile lettering”

CEN TC 293 WG 13 werkte aan een Europese standaard rond tactile lettering. Bart Simons (Vlaanderen) is lid van deze CEN werkgroep via het Europese ANEC, the consumer's voice in standardisation.

De Braille Autoriteit wilde graag de expertise zowel uit Vlaanderen als uit Nederland inbrengen in deze Europese werkgroep. In het verleden vormden de kosten voor deelname aan een Nederlandse spiegelcommissie bij NEN een belemmering. In 2023 werd een alternatieve route gevonden, door een expert uit Nederland, Andrea Haklander te laten deelnemen via de Duitse spiegelcommissie van de DIN. Ook in 2025 werden de hieraan verbonden kosten (€ 1.348,20) door de Braille-Autoriteit gefinancierd.

Inmiddels is ook in Nederland alsnog een spiegelcommissie opgericht bij NEN voor het Europese standaardisatietraject rond tactile lettering. Andrea Haklander neemt namens de Braille-Autoriteit deel aan deze Nederlandse spiegelcommissie. Daarmee is de Nederlandse inbreng in het Europese CEN-traject vanaf 2026 rechtstreeks via NEN georganiseerd.

5 Voortgang standaardisering via werkgroepen

Standaardisering braille voor algemeen gebruik (6-punts braille)

Er ligt een versie “zespunts braillestandaard – versie 2019”.

Afgesproken is om vanaf 2021 de standaarden en richtlijnen voor 6-punts braille een aantal jaren ongemoeid te laten.

De standaarden en richtlijnen zijn gepubliceerd in een goed leesbaar overzicht, dat te vinden is op de website braille-autoriteit.org.

Belangrijk is dat het werk niet eindigt bij het publiceren van de standaard. De Braille Autoriteit ziet er op toe dat producenten en leveranciers van brailleproducten om de standaard ook technisch toe te passen.

Standaardisering 8-punts braille

De eerste versie standaard “achtpunts braillestandaard - versie 2020” is vastgesteld.

Dit is de standaard voor het weergeven van braille in het achtpuntssysteem in het Nederlandse taalgebied. In 2022 is een versie II tot afronding gekomen. Deze standaard moet de computergebruiker in staat stellen om alles wat op het computerscherm verschijnt, op de brailleleesregel te lezen en te noteren in de vorm van achtpuntsbraille. De standaard is een brailletabel die symbolen op het scherm “vertaalt” naar puntjespatronen op de brailleleesregel.

Sindsdien zijn er geen wijzigingsverzoeken ontvangen dus er is geen nood aan een herziening op dit moment.

Standaardisering Kortschrift

Omdat er geen kortschrift meer wordt aangeleerd en ook niet meer wordt geproduceerd, ziet het Besluitvormend Comité het niet als een taak om een standaard voor kortschrift tot stand te brengen.

Tijdens de conferentie Tactile Reading is geopperd het kortschrift te heractiveren, maar hier is nog niet concreet gevolg aan gegeven.

Standaardisering Rekenen en Wiskunde

Het Besluitvormend Comité heeft na consultatie van het veld besloten om af te zien van een traject om complexere wiskundige symbolen in braille te gaan noteren.

Standaardisering muziekbraille

In 2020 is binnen het Besluitvormend Comité gesproken over nut en noodzaak om als Braille Autoriteit ook te komen tot standaardisering van muziekbraille.

Misschien ligt de behoefte niet zozeer in het vastleggen van een standaard, maar meer om de teruglopende belangstelling voor bladmuziek in braille en de gevolgen die dat heeft voor muziekbeoefenaren met een visuele beperking.

In januari 2023 vond een kick-off bijeenkomst muziekbraille in Breda plaats met (ervarings-)deskundigen in Nederland en Vlaanderen. In 2024 heeft dit geen vervolg gekregen.

In 2024 kondigde zich een gelegenheid aan voor een muziekbijeenkomst, die in samenhang met de Tactile Reading Conference in juni 2025 is georganiseerd. Het betreft een workshop van de Nieuw-Zeelandse Wendy Richards –samen met Chantelle Griffiths – waarin zij een nieuwe methode introduceert die mogelijk ook voor Europa interessant kan zijn. Dr. Wendy Richards was bereid om deze workshop te verzorgen voor braillemuziekdocenten en brailleproducenten. Als tegenprestatie heeft de BA voor deze twee dames de toegangstickets voor de conferentie voor haar rekening genomen. De bijeenkomst kon plaatsvinden bij Visio in Breda.

6 PR & Communicatie

Een belangrijk aspect is het vergroten van de betrokkenheid en het aandacht vragen voor het bestaan en de werkzaamheden van de Braille Autoriteit. Het BC zal alle ontwikkelingen en nieuws uit de werkgroepen aandachtig volgen en deze zoveel mogelijk publiceren.

Er is een mailinglijst met daarin een onderscheid tussen groepen, zoals convenanthouders, partners en het brede veld/geïnteresseerden. Deze mailinglijst wordt onderhouden en ingezet bij het versturen van digitale nieuwsbrieven.

Digitale Nieuwsbrieven algemeen

Op de verzendlijst in 2025 staan 258 contacten. In 2025 zijn twee nieuwsbrieven verzonden.

Inhoud van de nieuwsbrief in januari 2025:

Een nieuwjaarswens, een terugblik op het Braillesymposium en aandacht voor een initiatief van de European Blind Union in het kader van 200 jaar brailleschrift om braille elke dag van het jaar 2025 onder de aandacht te brengen. Verder een herinnering aan de vroegboekorting voor de Tactile Reading conferentie in juni 2025.

Inhoud van de nieuwsbrief in april 2025:

De inschrijving voor de Braille Challenge 2025 en bekendmaking van het Memorandum inzake het Braillesymposium 2024.

Digitale Nieuwsbrieven aan convenanthouders en Partners

Op de verzendlijst staan 32 contacten. In 2025 is geen nieuwsbrief specifiek voor deze groep verzonden.

De Braille Autoriteit wordt regelmatig benaderd voor vragen op het gebied van braille, die niet helemaal passen binnen het taakveld van de Braille Autoriteit, maar wel relevant kunnen zijn. Op de website is daarom een rubriek 'vraag en antwoord' geïntroduceerd (<https://braille-autoriteit.org/vraag-en-antwoord>). Daarin publiceren we antwoorden op binnengekomen vragen over braille die niet direct met de standaarden verband houden.

In mei 2025 organiseerde de Taalunie het congres Nederlands Centraal in Rotterdam. Marcel Janssen gaf er een workshop over braille.

7 Financiën

Het financiële kader is beschreven in het jaarplan 2023-24. De financiële afspraken gelden sinds de start van de samenwerking en zijn door de convenantpartners herbevestigd in het addendum.

De Koninklijke Bibliotheek in Nederland is geen convenantpartner, maar heeft de samenwerking in de opstartfase wel ondersteund en gestimuleerd met financiële middelen.

Een nieuw kader vanaf 2025 is nog niet gemaakt. De beschikbare reserve maakt het anno 2025 niet nodig om al op korte termijn aanvullende financiële middelen te genereren.

Onbeperkt Lezen beheert sinds 2024 de financiën en verzorgt de betaling van facturen. Een overzicht van de inkomsten en uitgaven in 2025 is in deze paragraaf opgenomen. In 2025 zijn er beperkt middelen besteed.

Nu de Braille Autoriteit langere tijd functioneert kunnen we nog steeds concluderen dat dit in de huidige opzet met een relatief beperkt budget mogelijk is.

7.1 Ontvangsten en uitgaven in 2025

		Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
	Omschrijving			
Ontvangen in 2025:	Bijdrage voor informatiestand Braillesymposium	350,00	0	1.250,00
Uitgaven in 2025:	Terugkerende kosten:			
	• Begeleiding werkgroep(en)	0	0	0
	• Deelname CEN- werkgroep “tactile reading”	1.348,20	0	1.412,40
	• Reis- en vacatie vergoedingen	350,00	500,00	0
	• Algemene organisatiekosten	0	1.000,00	1.014,19
	• Disseminatie	0	2.500,00	0
	• Projectsecretariaat en representatie	0	500,00	39,95
	• Hosting en onderhoud website	442,56	1.250,00	433,00
	• Braillesymposium 2024 (vijfjaarlijks event)	15.897,59	0	0

	• Bijeenkomst Muziek en Braille	1.470,00	0	1.270,50
		-----	-----	-----
	TOTAAL BATEN-LASTEN	€ 19.158,35	€ 5.750,00	€ 2.920,04

7.2 Saldo

		2024	2025
	Budget op 1 januari	€ 150.672,91	€ 131.514,56
	Uitgaven	-/-19.158,35	-/- 2.920,04
		-----	-----
	Saldo op 31 december	€ 131.514,56	€ 128.594,52

8 Tot slot

De samenwerking startte in aanvang voor de periode 2018-2020, waarbij de intentie was dit initiatief om te bouwen tot een structurele samenwerking, waarbij werkzaamheden en bekostiging duurzaam geborgd zijn. In 2021, een tussenjaar, zijn afspraken gemaakt voor het vervolg. Er is niet gekozen voor een structurele samenwerking, maar voor een verlenging van de samenwerking van telkens 3 jaar op basis van de financiële middelen die resteren uit de eerste convenantperiode. In jaarplannen zullen de activiteiten voor dat jaar worden beschreven en een doorkijkje worden gegeven in de ambities voor de volgende jaren. Er ligt een jaarplan 2023-2024. Na het symposium braille leeft (november 2024 is een memorandum opgesteld met ede ambities voor de periode tot en met 2028.

Er zijn verder nog een aantal opdrachten die moeten worden uitgewerkt, waar een standpunt over moet worden ingenomen of die beter of anders kunnen:

- Er is behoefte aan richtlijnen voor de opmaak van publicaties in braille. Er zijn blijkbaar verschillende manieren waarop de producenten werken. Voor deze aanpak lijkt het niet zozeer nodig dat er een werkgroep wordt opgericht, maar wel is het belangrijk dat brailleproducenten hierover samen met ervaringsdeskundigen in gesprek gaan. Mogelijk moet hiervoor een projectleider worden aangesteld.
- We gaan onderzoeken of we het IPA-braille (fonetisch braille) ook kunnen introduceren voor het Nederlandse taalgebied.

- We werken toe naar een volgend braillesymposium dat in november 2029 zal plaatsvinden.
- We zijn nog op zoek naar een nieuwe technisch beheerder van de website.